EMBER

Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi ne getiriyor?

Türkiye, 27 Ağustos'ta yayımladığı Emisyon Ticaret Sistemi ile iklim politikalarında yeni bir döneme giriyor. Sistem, ürün bazında kıyaslamalarla sanayinin emisyon yoğunluğunu azaltarak yeşil dönüşümü destekliyor. İhracatçılar için ise Avrupa Birliği'nin Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması'na uyumu kolaylaştırarak rekabet gücünün korunmasını hedefliyor.

Yayınlanma tarihi: 27 Ağustos 2026
Yazar: Bahadır Sercan Gümüş

Özet

Türkiye'de, 27 Ağustos 2026'da yayınlanan Emisyon Ticaret Sistemi Yönetmeliği, Avrupa Birliği'nin aksine ulusal mutlak emisyon azaltım hedefi yerine ürün bazlı kıyaslamalar ile sektörel emisyon yoğunluklarını düşürmeye odaklanıyor.

Emisyon Ticaret Sistemi (ETS), işletmelerin havaya ne kadar sera gazı salabileceğine bir üst sınır koyan ve bu hakkı alınıp satılabilir sertifikalara dönüştüren bir sistemdir. Az kirleten şirketler ellerindeki fazla sertifikaları çok kirleten şirketlere satarak gelir elde eder. Böylece herkes daha az kirletmeye teşvik edilmiş olur. Üst sınırlar ise her yıl kademeli olarak düşürülür ve piyasaya sürülen toplam sertifika miktarı azaltılır. Bu sayede ülke genelinde toplam emisyonların da yıldan yıla azalması hedeflenir ve planlı bir şekilde temiz enerjiye geçiş desteklenir.

- **Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi** kapsamında, yıllık 50 bin tonun üzerinde CO2 emisyonu bulunan işletmeler, emisyonlarını izleme, raporlama ve her yıl neden oldukları emisyon kadar sertifikayı teslim etmekle yükümlü olacaklar. Türkiye, her biri 1 ton CO2 eşdeğeri olan sertifikaları (tahsisatları) birincil piyasalarda ihale yoluyla piyasa sunarken, işletmeler ikincil piyasada birbirleri arasında sertifikaların alım-satımını yapabilecekler. Devletin ETS kapsamında elde ettiği gelir ise iklim değişikliği ile mücadele ve yeşil dönüşümde kullanacak.

- **Kıyaslama ile sürekli iyileşme hedefleniyor.** Türkiye ücretsiz tahsisatları sektörel kıyaslama yöntemi ile dağıtacak. Sektör ortalamasına göre ürün başına daha az emisyona neden olan işletmeler ellerindeki sertifikaları satarak gelir elde edebilecekken, daha yüksek emisyona sahip işletmeler

ilave sertifika almak zorunda kalacak. Bu sistem işletmeleri yıldan yıla emisyon yoğunluklarını azaltmaya ve sürekli iyileşmeye teşvik edecek.

Emisyon Ticaret Sistemi, temiz enerji dönüşümünü hızlandırma ve Avrupa Birliği'nin Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması'ndan kaynaklanan maliyetleri ülke içinde kullanma fırsatı sunuyor. Ancak sistemin emisyon yoğunluklarını iyileştirmeye odaklanması, üretim artışlarıyla toplam emisyonların yükselmesine yol açabilir. Ayrıca, Türkiye emisyonlarının dörtte birinden fazlasını oluşturan fosil yakıtlı termik santrallerinin ücretsiz tahsisattan yararlanması da elektrik sektörünün temiz enerji dönüşümünü geciktirebilir. Türkiye, ETS kapsamında sektör bazlı net sıfır yol haritaları hazırlayarak piyasa öngörülebilirliğini ve yatırımcı güvenini artırılabilir.

Bahadır Sercan Gümüş
Analist, Ember

Türkiye’de ETS dönemi başladı

Türkiye, 2026 itibariyle ulusal emisyon ticaret sistemini yayınlayarak iklim değişikliğiyle mücadelede ve temiz enerji dönüşümünde yeni bir döneme adım attı. Sistem, 2053 net sıfır hedefi doğrultusunda tesislerin emisyonlarını fiyatlandırarak azaltımı teşvik ediyor. Ancak toplam emisyonlarda mutlak bir azaltım hedefi içermiyor.

Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi

Emisyon Ticaret Sistemi (ETS), iklim değişikliğiyle mücadele amacıyla sera gazı emisyonlarına bir üst sınır koyan ve bu kapsam dahilinde emisyon haklarını, alınıp satılabilir sertifikalara (tahsisatlara) dönüştüren bir sistemdir. Belirlenen sınıra kıyasla daha az emisyona sahip işletmeler fazla haklarını satarak gelir elde ederken, daha fazla emisyona neden olan işletmeler ilave hak satın almak zorunda kalır. Böylece tüm aktörler emisyonlarını azaltmaya teşvik edilir.

Türkiye, net sıfır emisyon hedefi bulunan bir ülke olarak 2025 yılında İklim Kanunu’nu yürürlüğe almış ve Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi’nin temellerini atmıştır. Bu doğrultuda Türkiye, ETS yönetmeliğini 27 Ağustos 2026’da yayınlayarak iklim değişikliği ile mücadelede yeni bir döneme girmiştir.

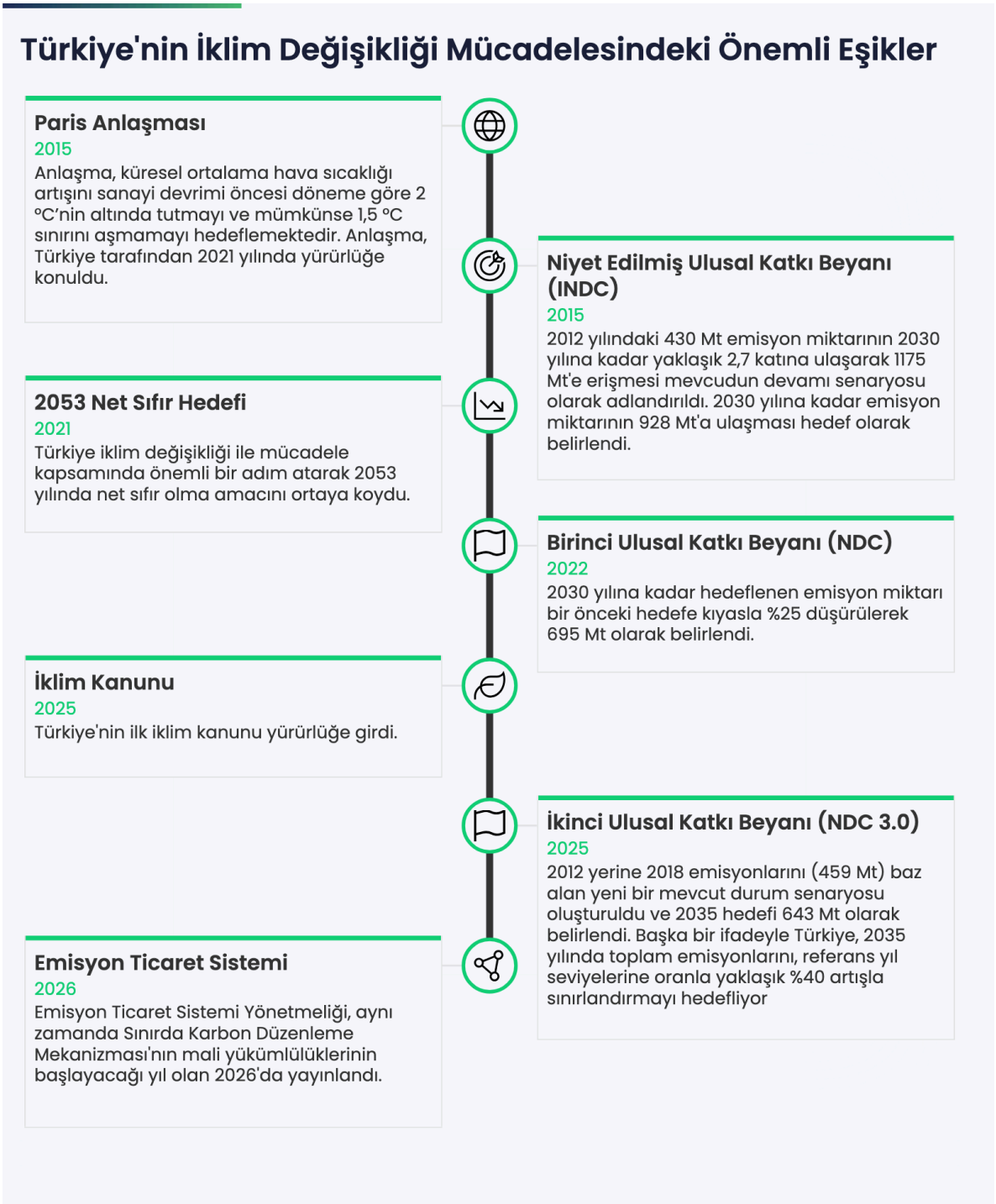

Diğer yandan Türkiye'nin ETS uygulamasını hayata geçirmesinde, Avrupa Birliği (AB) ile ticari ilişkilerinin önemli bir rolü bulunuyor. AB, 2026 itibariyle mali yükümlülükleri başlayacak Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) ile AB

dışından ithal edilen ürünlere, emisyonları üzerinden ek bir maliyet getirecek. Bu düzenleme, AB'nin halihazırda uygulamada olan ETS kapsamında emisyonlar için bedel ödeyen üreticilerin rekabet ortamının korunması ve aynı zamanda iklim değişikliğiyle mücadele çabalarının yaygınlaştırılması amacı taşıyor.

SKDM kurallarına göre, ihracatçı bir ülkede karbon için zaten ödenmiş bir bedel bulunuyorsa, bu tutar AB'ye ödenecek SKDM maliyetinden düşülebiliyor. Dolayısıyla Türkiye'de etkin bir ETS'nin hayata geçirilmesi, AB'ye ödenecek karbon maliyetinin Türkiye sınırları içinde değerlendirilmesini ve sektörlerin yeşil dönüşümünde kullanılmasını sağlayarak, ihracatçı sektörlerin uluslararası pazarlarda rekabet gücünün artmasına da destek olacak.

Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi'nin uygulamaya girmesiyle, yıllık 50 bin ton CO2 eşdeğeri üzerinde emisyonu olan tesisler ETS kapsamına alınacak. Böylece ulusal emisyonların yaklaşık yarısı sisteme dahil edilmiş olacak. Pilot uygulama döneminin başlangıcı ve dönemin uygulama esasları Karbon Piyasası Kurul'u tarafından belirlenecek. Kapsam içindeki her tesis, faaliyetlerini sürdürebilmek için beş yıl geçerli sera gazı salım iznini alarak ETS kayıt sistemine dahil olacak. Ardından her yıl Nisan ayı sonuna kadar, bir önceki yılın emisyon miktarlarını içeren ve bağımsız kuruluşlarca doğrulanmış raporlarını hazırlayarak İklim Değişikliği Başkanlığı'na sunacak.

Raporların tesliminin ardından, 60 gün içerisinde İklim Değişikliği Başkanlığı koordinasyonunda Ulusal Tahsisat Planı hazırlanarak, Karbon Piyasası Kurulu onayına sunulacak. Söz konusu Plan ile ilgili yıl içerisinde piyasaya verilecek toplam tahsisat miktarları, yani ETS üst sınırı belirlenecek. Kurul ayrıca, 1 ton CO2 eşdeğeri emisyon izni sağlayan tahsisatların taban ve tavan fiyatlarını da belirlemeye yetkili olacak.

Ücretsiz tahsisatların dağıtımında, öncelikle alt sektörler bazında kıyaslama çalışmaları yapılacak ve ürün bazlı referans emisyon yoğunluğunu gösteren kıyas değerleri belirlenecek. Bu kıyas değerinin altında emisyon yoğunluğuna sahip, yani daha verimli ve temiz üretim teknolojileri kullanan ya da daha yüksek temiz

enerji payına sahip işletmeler, gerçek emisyonlarının üzerinde tahsisat alacak ve bu fazla kısmı satarak gelir elde edebilecek. Ücretsiz tahsisat oranlarının ve kıyas yönteminin detaylarının belirlenmesinde Karbon Piyasası Kurulu belirleyici olacak.

Kıyas değerine göre yüksek emisyon yoğunluğuna sahip işletmeler ise gerçek emisyonlarından daha az ücretsiz tahsisat alacak. İşletmeler, oluşacak açıklarını ya tahsisatların EPİAŞ tarafından ihale yoluyla satıldığı birincil piyasadan ya da ikincil piyasa üzerinden diğer işletmelerden satın alarak, tahsisatlarını her yıl Kasım ayı sonuna kadar kapatmak zorunda kalacak. Birincil ve ikincil piyasa ile cezalardan elde edilen ETS gelirleri, iklim değişikliği ile mücadelede ve yeşil dönüşümü desteklemek için kullanılacak. Sistemin amacı işletmeler arası rekabeti artırarak emisyon yoğunluklarında sürekli iyileşmeyi teşvik etmek olacak.

Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi Devreye Giriyor: Genel Bir Bakış

Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi nedir?

Emisyon Ticaret Sistemi (ETS), iklim değişikliği ile mücadele amacıyla işletmelerin havaya ne kadar kirletici gaz salabileceğine bir üst sınır koyan ve bu hakkı alınıp satılabilir sertifikalara (tahsisatlara) dönüştüren bir sistemdir.

İzin alınması
Faaliyete devam edebilmek için sera gazı salım izni alınacak.

İzleme/raporlama
Emisyonlar yıllık olarak izlenerek 30 Nisan'a kadar raporlanacak.

Tahsisatların alınması
Tahsisatlar ücretsiz olarak veya piyasadan alınacak.

Teslim
Emisyon miktarınca tahsisat 30 Kasım'a kadar teslim edilecek.

Sistemin içinde kimler yer alıyor?

Sistem, büyük sanayi ve enerji tesislerinin emisyonlarını, katılım süreçlerini, uyum takibini ve piyasa denetimini kapsayan ulusal bir çerçeve ile yönetir.

Pilot dönemin kapsamı, süresi ve uygulama esasları Karbon Piyasası Kurulu tarafından belirlenecek.

Kurumsal yapı

Karar vericiler	Piyasa işleticisi	Danışma Kurulu
Karbon Piyasası Kurulu	EPİAŞ	TOBB Başkanlığı
İklim Değişikliği Başkanlığı	Merkezi Uzlaştırma Kurumu	Meslek odaları & birlikleri ve dernekler
	EPDK regülasyonu	

Piyasa katılımcıları*
Yıllık 50 bin ton co2eş üzeri işletmeler

Demir & çelik · Alüminyum · Çimento · Gübre · Elektrik

Ticaret nerede gerçekleşecek?

Tüm tahsisat alışverişi, işlemleri kaydederek doğrulayacak ve merkezi bir kayıt sistemi tarafından desteklenecek özel bir piyasada gerçekleşecek

İhale edilen ve ücretsiz dağıtılan tahsisatların toplamı ulusal üst sınırı oluşturacak.

Tesisler ayrıca, ETS kapsamına girmeyen faaliyetlerden elde ettikleri doğrulanmış emisyon azaltımlarını, "karbon kredi" adıyla ETS emisyon yükümlülüklerini kısmen karşılamak için kullanabilecek.

Birincil piyasa
-İhale yöntemi, EPİAŞ tarafından işletilecek
-Tahsisatlar ilgili dönem içerisinde geçerli olacak
-Karbon referans fiyatı: İhalelerdeki eşleşen en düşük fiyat

İkincil piyasa
İşletmeler arasında sürekli ticaret (spot piyasa), Piyasa fiyatı, Ücretsiz tahsisatlar, Vadeli piyasa

Ücretsiz tahsisatlar nasıl dağıtılacak?

İşletmeler, ürettikleri ürünlere göre alt sektörler halinde gruplandırılacak. Her alt sektör için ürün başına ortalama emisyon yoğunluğunu gösteren bir kıyas değeri belirlenecek. Kıyas değerin altında emisyona sahip tesisler gerçek emisyonlarından daha fazla tahsisat alırken, kıyas değerin üzerinde emisyonu bulunanlar daha az tahsisat alacak. Sistem, daha temiz ve verimli üretim yapan tesisleri ödüllendirecek ve fazladan tahsisatlarını satarak ek gelir elde etmelerine olanak sağlayacak.

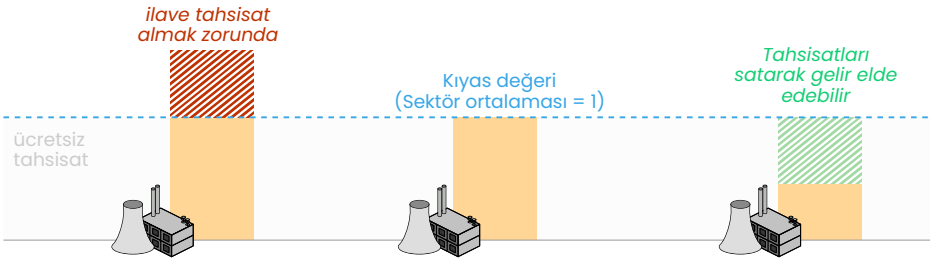

A işletmesi
Verimsiz, sektör ortalamasının üzerinde emisyona sahip, ücretsiz tahsisatı aşıyor, ek tahsisat satın almak zorunda.

B işletmesi
Emisyonları sektör ortalamasında. Ücretsiz tahsisatla gerçek emisyonlarını karşılayabilecek.

C işletmesi
Daha verimli, sektör ortalamasının altında emisyona sahip, fazladan tahsisatını satabilir.

Neden önemli?

Sistem, daha temiz üretimi teşvik ederek sanayinin rekabet gücünü artıracak ve Türkiye'nin düşük karbonlu ekonomiye geçişini destekleyecek.

Piyasalardan elde edilen gelirler, cezalar ve piyasa işletim hizmetlerinden sağlanan gelirler, sektörlerin yeşil dönüşümünü finanse etmek için İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından yönetilecek.

Türkiye Karbon Piyasası, işletmelerin SKDM kapsamında AB'ye yaptıkları ihracatta rekabetçilikleri güçlendirecek.

Kaynak: Ember
Not: *Cam, kağıt & karton, seramik & karo, organik kimyasal sektörleri ve H2 üretimi de kapsam içindedir.
İnfografik: Reynaldo Dizon ve Bahadır Sercan Gümüş

EMBER

İşletmeler birincil ve ikincil piyasalara ek olarak, tahsisat yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde ETS kapsamına girmeyen faaliyetlerindeki çevre dostu çalışmalarından elde ettikleri emisyon azaltımlarını da kullanabilecek. Bu azaltımlar, merkezi bir kayıt, ölçme ve doğrulama sistemiyle sertifikalandırılacak. Bağımsız kuruluşlarca doğrulanan her 1 ton CO2 azaltımı "karbon kredisi" olarak isimlendirilecek ve ETS kapsamında tahsisat eşdeğeri olarak kullanılabilecek. İşletmelerin, teslim etmekle yükümlü oldukları tahsisat miktarının hangi orana kadar bu kredilerle karşılayabileceğine ise Karbon Piyasası Kurulu karar verecek.

Emisyon azaltım hedeflerinin Ulusal Katkı Beyanı'na dahil edilmesi gerekiyor

Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanı'ndaki (NDC) 2035 emisyon azaltım hedefi, 2024 yılındaki 517 Mt emisyon seviyesinden %25 daha yüksektir. Bu hedef, Türkiye'nin henüz mutlak emisyon azaltımına dayalı bir yol haritası ortaya koymadığını göstermektedir.

Sektörel düzeyde mutlak emisyon azaltım hedeflerinin belirlenmesi, emisyonların zaman içinde hangi hızda ve oranda düşürüleceğine dair daha net bir çerçeve sağlayabilir. Böyle bir çerçeve, yatırımcılar açısından öngörülebilirliği artırırken, ETS kapsamında karbon fiyat oluşumunun istikrarını da güçlendirecektir. Mutlak emisyon azaltım hedeflerinin NDC'ye yansıtılması, Türkiye'nin yaklaşan COP31 ev sahipliği öncesinde temiz enerji dönüşümüne yönelik kararlılığını da ortaya koyacaktır.

Diğer yandan elektrik üretimi, 2024 yılında Türkiye'nin toplam emisyonlarının 4'te 1'inden fazlasını oluşturmuştur. Kömür ve doğalgaz yakıtlı termik santraller ise bu emisyonların neredeyse tamamından sorumludur. Bu nedenle temiz enerji dönüşümünün hızlandırılması, hem net-sıfır emisyon hedeflerine ulaşılması hem de kurulması planlanan ETS'nin etkinliği açısından belirleyici olacaktır.

Ek materyal

Katkıda bulunanlar

Raporu gözden geçiren Ufuk Alparslan, Burcu Ünal Kurban ve Eli Terry'ye; veri görselleştirmesini sağlayan Reynaldo Dizon'a teşekkürler.